

styringsmidler - og til i den forbindelse at begrænse klageinstituttet blandt andet ved at vælge offentlighedens medvirken som erstatning for de traditionelle retssikkerhedsgarantier. Også interessen for at aflaste ministeren og for at vælge ankenævn med interesserepræsentanter, der skal sikre en afdratisering af modsætningsforhold i befolkningen, kendes fra mange nye lovændringer.

I folketingsåret 1981/82 skal miljøbeskyttelsesloven revideres, og i den forbindelse vil de tre rapporter være af stor værdi - især for miljøstyrelsen og miljøorganisationerne. Miljøstyrelsens lovudkast af 1.7. 1981 indeholder flere ændringsforslag, som understøttes af rapporterne.

Ellen Margrethe Basse

Nancy Peabody Newell og Richard S. Newell, The Struggle for Afghanistan, Ithaca og London 1981, 236 s., 247,55 kr.

Den sovjetiske invasion i Afghanistan i december 1978 gjorde med et slag landet til et af verdens brændpunkter, og interessen for landet steg helt enormt. Det var især spørgsmål som, hvorfor Sovjet invaderede landet, der trængte sig på; og i næste omgang: hvad var det for et styre, Sovjet støttede med invasionen? hvorfor var modstanden mod det så omfattende? og hvordan var det egentlig selv kommet til magten?

Nancy Peabody Newell og Richard S. Newell kommer i deres bog The Struggle for Afghanistan med nogle bud på disse spørgsmål.

Hovedvægten i bogen ligger på kampen i Afghanistan. Dette er blandt andet et resultat af den måde, hvorpå den øvrige verden har reageret på invasionen. Som forfatterne skriver i forordet:

Nedslagtningen af afghanere blev set som en trussel mod verdensfreden, mod détente og mod adgangen til den mellemøstlige olie. I den strøm af ord, der har flydt siden krisen begyndte, har kun ganske få angået afghanerne selv.

Forfatterne lever op til deres intention. Bogen handler primært om afghanerne og deres kamp mod først det revolutionære styre, der kom til magten i april '78 og siden mod de sovjetiske invasionsstyrker.

Efter et par kapitler om befolkningsstruktur, landets historie og den gryende revolutionære opposition når forfatterne på side 66 frem til kuppet i april '78. De mener, der var tale om et afghansk anliggende, og at Sovjetunionen altså ikke spillede nogen nævneværdig rolle i forbindelse med planlægningen og udførelsen af kuppet. De første måneder efter magtovertagelsen forblev alt roligt, ifølge forfatterne fordi de to stridende fraktioner i det afghanske folks demokratiske parti internt udkæmpede en magtkamp. Men hen på efteråret, da magtkampen var af-

styringsmidler - og til i den forbindelse at begrænse klageinstituttet blandt andet ved at vælge offentlighedens medvirken som erstatning for de traditionelle retssikkerhedsgarantier. Også interessen for at aflaste ministeren og for at vælge ankenævn med interesserepræsentanter, der skal sikre en afdratisering af modsætningsforhold i befolkningen, kendes fra mange nye lovændringer.

I folketingsåret 1981/82 skal miljøbeskyttelsesloven revideres, og i den forbindelse vil de tre rapporter være af stor værdi - især for miljøstyrelsen og miljøorganisationerne. Miljøstyrelsens lovudkast af 1.7. 1981 indeholder flere ændringsforslag, som understøttes af rapporterne.

Ellen Margrethe Basse

Nancy Peabody Newell og Richard S. Newell, The Struggle for Afghanistan, Ithaca og London 1981, 236 s., 247,55 kr.

Den sovjetiske invasion i Afghanistan i december 1978 gjorde med et slag landet til et af verdens brændpunkter, og interessen for landet steg helt enormt. Det var især spørgsmål som, hvorfor Sovjet invaderede landet, der trængte sig på; og i næste omgang: hvad var det for et styre, Sovjet støttede med invasionen? hvorfor var modstanden mod det så omfattende? og hvordan var det egentlig selv kommet til magten?

Nancy Peabody Newell og Richard S. Newell kommer i deres bog The Struggle for Afghanistan med nogle bud på disse spørgsmål.

Hovedvægten i bogen ligger på kampen i Afghanistan. Dette er blandt andet et resultat af den måde, hvorpå den øvrige verden har reageret på invasionen. Som forfatterne skriver i forordet:

Nedslagtningen af afghanere blev set som en trussel mod verdensfreden, mod détente og mod adgangen til den mellemøstlige olie. I den strøm af ord, der har flydt siden krisen begyndte, har kun ganske få angået afghanerne selv.

Forfatterne lever op til deres intention. Bogen handler primært om afghanerne og deres kamp mod først det revolutionære styre, der kom til magten i april '78 og siden mod de sovjetiske invasionsstyrker.

Efter et par kapitler om befolkningsstruktur, landets historie og den gryende revolutionære opposition når forfatterne på side 66 frem til kuppet i april '78. De mener, der var tale om et afghansk anliggende, og at Sovjetunionen altså ikke spillede nogen nævneværdig rolle i forbindelse med planlægningen og udførelsen af kuppet. De første måneder efter magtovertagelsen forblev alt roligt, ifølge forfatterne fordi de to stridende fraktioner i det afghanske folks demokratiske parti internt udkæmpede en magtkamp. Men hen på efteråret, da magtkampen var af-

gjort til fordel for revolutionslederen, Tarakis Khalq-fraktion, begyndte reformer at blive iværksat. Det drejer sig primært om fire reformer: en landreform, en kreditreform, indførelse af ægteskabsreguleringer i form af loft på brudepriser og indførelse af minimumsalder ved indgåelse af ægteskab og endelig indførelse af tvungen undervisning. Disse reformer blev proklameret og derefter forsøgt gennemført i hele landet på een gang, utroligt nok uden at de først var blevet prøvet af i udvalgte områder. Da reformerne ikke blev umiddelbart accepteret af landbefolkningen, forsøgte magthaverne at gennemtrumfe dem uden at tage hensyn til, at bevidsthed om og loyalitet mod familie, klan, stamme osv. for de fleste afghanere betyder langt mere end klassebevidsthed. Ved at forsøge at gennemtvvinge reformerne bragte regeringen sig i et modsætningsforhold til størstedelen af befolkningen, et modsætningsforhold der løbende er blevet uddybet siden, og som i december '79 havde fået styret til at vakle så meget, at Sovjetunionen greb direkte ind.

Forfatterne mener, den sovjetiske indgriben skal forstås som et forsøg på at stive det afghanske regime af. Spekulationer i retning af at invasionen skal forstås som led i en større strategisk fremrykning mod den Persiske Golf og det Indiske Ocean afviser de. Som baggrund for invasionen mener de, det er vigtigt at se på den generelle situation i Mellemøsten, hvor USA var stækket pga. gidslerne i den amerikanske ambassade i Teheran og pga. den arabiske modstand mod Camp Davids aftalerne. Hertil kom, at det generelt forværrede forhold mellem Sovjetunionen og USA formindskede den sovjetiske interesse i at opretholde détente-politikken.

Den modstandsbevægelse, der blev fremprovokeret af reformerne og senere af den sovjetiske invasion, gennemgås detaljeret. Forfatterne har en kort gennemgang af de fire vigtigste eksilorganisationer med hovedkvarter i Pakistan, deres opbakning og ideologiske ståsted. Men de lægger også vægt på, at modstanden såvel inde i som uden for Afghanistan er organisatorisk opsplittet, og at den egentlige kamp først og fremmest føres af mindre, i vid udstrækning stammebaserede grupper rundt omkring i landet; grupper der ikke har nogen særlig tilknytning til eksilorganisationerne. Det giver et indtryk af oppositionens splittethed, og af hvor svært det er at bestemme dens omfang, at det opgives, at mellem 60 og 200 forskellige grupper var med i kampen på invasionstidspunktet.

Også udviklingen i kamphandlingerne beskrives. På den ene side de sovjetiske styrkers stadig dybere involvering i kampen, efterhånden som den afghanske hær er blevet stadig mere upålidelig. Hvordan den sovjetiske taktik har udviklet sig fra en antagelse om, at de sovjetiske styrker blot skulle være 'bagland' for den afghanske hær, som så skulle være den egentlig pacificerende kraft, til den nu-

værende situation, hvor sovjetiske kamptropper er den væsentligste kraft i bekæmpelsen af modstandsbevægelsen, og hvor Sovjet tilsyneladende har indsat specialstyrker til bekæmpelse af oprør. På den anden side er oprørernes taktik den klassiske guerilla-taktik med bagholdsangreb og små træfninger. Forfatterne viser med eksempler, hvordan der er stor forskel på modstandsgruppernes effektivitet. Nogle er i stand til at optræde som egentlige udfordringer til de sovjetiske styrker, mens andres aktioner stort set er uden effekt.

I det afsluttende kapitel prøver forfatterne at trække de store linier om omkring invasionen i Afghanistan. Essensen af diskussionen er, at Sovjetunionen vil være væsentligt styrket i det mellemøstlige område, og dermed i hele verden, hvis det lykkes at pacificere Afghanistan. Da det er i stort set alle andres interesse at forhindre en sådan sovjetisk styrkelse, er det afgørende vigtigt for såvel USA som for de mellemøstlige lande at styrke den afghanske modstandsbevægelse mens tid er. Afsnittet bliver således en meget policy-orienteret diskussion af først og fremmest USAs muligheder i denne forbindelse, en diskussion som - selvfølgelig - er meget præget af forfatternes eget ståsted på den afghanske modstandsbevægelses side.

Min vurdering af bogen som helhed er, at den er en rimelig og også aktuel indføring i Afghanistan-problematikken. Den kommer rundt ved de fleste aspekter på rimelig vis, herunder de spørgsmål, jeg nævnte indledningsvis. Sin største styrke og samtidig største svaghed har den i den meget grundige gennemgang af modstandskampen. Styrke fordi man faktisk får meget at vide om kampens forløb, svaghed fordi det gør, at man må sige, at bogen primært henvender sig til folk, der specielt er interesserede i det aspekt af problemet, der hedder modstandskampens organisering og forløb.

Edmund Bengtsson

Finn Valentin, Fordelingen af påvirkningsmuligheder. Arbejdsnotat 14, København: Lavindkomstkommissionen, 1980, 249 s., 20,00 kr.

Lavindkomstkommissionens publikationer har hidtil været koncentreret om økonomiske og økonomisk-sociologiske problemer. I denne rapport udvides perspektivet til forskellige magtforhold, der har konsekvenser for levevilkårene og velfærdsfordelingen. Finn Valentin samler sin fremstilling om to hovedområder, påvirkningsmuligheder inden for arbejdslivet og i relation til det politiske system, og han opsummerer en række nyere danske undersøgelser på disse områder. Valentin har sat sig grundigt ind i materialet og søger at samle de spredte empiriske brikker til et helhedsbillede af nogle centrale fordelinger på input-siden af systemerne.